

**Mededeling van de Raad van het BIPT
van 27 oktober 2020
betreffende
de conformiteit van het kostentoe rekeningssysteem
van Proximus voor de jaren 2013 - 2018**

INHOUDSOPGAVE

1. VOORWERP	3
2. RETROACTA	4
3. JURIDISCHE BASIS	5
4. VASTSTELLINGEN VAN HET BIPT	7
5. HANDTEKENINGEN	8
Bijlage 1: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2013	9
Bijlage 2: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2014	11
Bijlage 3: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2015	14
Bijlage 4: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2016	17
Bijlage 5: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2017	20
Bijlage 6: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2018	22

1. VOORWERP

1. Met deze mededeling publiceert het BIPT, gebaseerd op de controleverslagen van de bedrijfsrevisor die hiervoor werd aangesteld de overeenstemmingsverklaringen voor het kostentoerekeningssysteem van Proximus voor de jaren 2013 t.e.m. 2018, ter uitvoering van het besluit van 22 augustus 2007 betreffende de nadere regels met betrekking tot de verplichting tot kostentoerekening van Proximus (hierna: besluit van 22 augustus 2007)¹ overeenkomstig de artikelen 62, § 4, en 64, § 2, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie² (hierna de wet van 13 juni 2005).

2. Een kostentoerekeningssysteem (of *cost accounting system*) is een geheel van regels aan de hand waarvan de kosten, inkomsten en ingezet kapitaal van een onderneming over haar verschillende diensten en activiteiten kunnen worden verdeeld. Het kostentoerekeningssysteem omvat met name de middelen (processen, basisgegevens, procedures...) waarmee de onderneming de nodige informatie kan registreren om te voldoen aan zijn wettelijke en reglementaire verplichtingen, met name door zijn inkomsten, kosten, activa en kapitaal blijvend te traceren. Het kostentoerekeningssysteem moet de regulator in staat stellen om over informatie te beschikken over de kosten van de diensten die aan regulering onderworpen zijn, en op die basis te bepalen of een operator zijn wettelijke en reglementaire verplichtingen is nagekomen.

---

¹ Besluit van het BIPT van 22 augustus 2007 met betrekking tot de uitvoering van de verplichting voor Proximus om een kostentoerekeningssysteem in te stellen.

² Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, *B.S.* 20 juni 2005, 28070.

2. RETROACTA

3. Voor elk jaar van 2013 tot 2018 heeft Proximus het BIPT de volgende documenten bezorgd:
- Het verslag van de opdracht met onafhankelijkheidswaarborg van de revisor met betrekking tot het systeem voor kostentoerekening opgesteld door Proximus;
  - De vertrouwelijke versie van de functionele documentatie;
  - De openbare versie van deze functionele documentatie;
  - Het gedetailleerde en vertrouwelijke verslag van de werkzaamheden van de onafhankelijke auditeur.

3. JURIDISCHE BASIS

4. Artikel 62, § 3, van de wet van 13 juni 2005 schrijft voor dat *"wanneer de invoering van een kostentoerekeningssysteem verplicht wordt gesteld, het Instituut een beschrijving van dit systeem publiceert met daarin ten minste de hoofdcategorieën waarin de kosten worden ingedeeld en de voor de toerekening van de kosten toegepaste regels."*
5. Artikel 62, § 4, van dezelfde wet bepaalt dat *"wanneer het door het Instituut toegepaste kostentoerekeningssysteem dit noodzakelijk maakt, een door de operator aangeduide erkende bedrijfsrevisor op kosten van de operator toeziet op de inachtneming van het kostentoerekeningssysteem. Volgend op het rapport van die bedrijfsrevisor publiceert het Instituut ieder jaar een verklaring betreffende de inachtneming van het systeem"*.
6. Artikel 64, § 2, van dezelfde wet luidt voorts: *"Indien het Instituut krachtens § 1 de eindgebruikerstarieven wenst te controleren, kan het de noodzakelijke en geëigende kostentoerekeningssystemen bepalen, die de geïseerde operator toepast. Een erkende bedrijfsrevisor, aangeduid door de operator, ziet, op kosten van die operator, toe op de inachtneming van de kostentoerekeningssystemen. Het Instituut publiceert ieder jaar een verklaring betreffende de inachtneming van deze systemen."*
7. Naar aanleiding van verschillende besluiten van de Raad van het BIPT werd de verplichting op Proximus opgelegd om een kostentoerekeningssysteem op te zetten. Tabel 1 geeft weer op welke markten en via welke marktanalysebesluiten een verplichting tot kostentoerekeningssysteem was opgelegd op Proximus.

Jaar waarvoor verplichting kostentoe-rekeningssysteem op Proximus van toepassing was	Relevante markten ³		Besluiten van het BIPT
2013	2003 - 1	Toegang tot het openbare telefoonnet op een vaste locatie voor particuliere gebruikers	19/06/2006
	2003 - 2	Toegang tot het openbare telefoonnet op een vaste locatie voor niet-particuliere gebruikers	19/06/2006
	2003 - 3	Nationale telefoondiensten voor particuliere gebruikers	06/11/2008
	2003 - 5	Nationale telefoondiensten voor niet-particuliere gebruikers	06/11/2008
	2003 - 7	Minimumverzameling van huurlijnen	17/01/2007 ⁴
	2003 - 8	Diensten voor gespreksopbouw	11/08/2006
	2003 - 9	Diensten voor gespreksafgifte	02/03/2012
	2003 - 11	Ontbundelde toegang op wholesale-niveau	01/07/2011

³ Hier genummerd in overeenstemming met de Aanbeveling van de Commissie van respectievelijk 11 februari 2003 / 17 december 2007 / 9 oktober 2014 betreffende relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronischecommunicatiesector die overeenkomstig Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten aan regelgeving ex ante kunnen worden onderworpen.

⁴ Zoals gecorrigeerd door het vernieuwingsbesluit van 14 september 2010.

	2003 - 12	Wholesalebreedbandtoegang	01/07/2011
	2003 - 13	Afgevend segmenten van huurlijnen op wholesaleniveau	17/01/2007 ⁵
2014-2017	2007 - 1	Toegang tot het openbare telefoonnet, op een vaste locatie	31/01/2013
	2007 - 2	Diensten voor gespreksopbouw	11/08/2006
	2007 - 3	Diensten voor gespreksafgifte	02/03/2012
	2007 - 4	Ontbundelde toegang op wholesale-niveau	01/07/2011
	2007 - 5	Wholesalebreedbandtoegang	01/07/2011
	2007 - 6	Minimumverzameling van huurlijnen en afgevend segmenten van huurlijnen op wholesaleniveau	08/08/2013
2018	2007 - 1	Toegang tot het openbare telefoonnet, op een vaste locatie	31/01/2013
	2007 - 2	Diensten voor gespreksopbouw	11/08/2006
	2014 - 1	Diensten voor gespreksafgifte	02/03/2012
	2014 - 3a	Lokale toegang op wholesaleniveau	29/06/2018 ⁶
	2014 - 3b	Centrale toegang op wholesaleniveau	29/06/2018 ⁷
	2014 - 4	Minimumverzameling van huurlijnen en afgevend segmenten van huurlijnen op wholesaleniveau	08/08/2013

Tabel 1: Overzicht van de markten waarop op Proximus een kostentoerekeningsverplichting werd opgelegd

8. Het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007 heeft de voorwaarden bepaald waaraan Proximus moet voldoen bij de toepassing van zijn kostentoerekeningssysteem. Die voorwaarden hebben betrekking op de algemene principes, de kwaliteit van de informatie, de toerekenings- en evaluatieregels, de documentatie, de beschrijving en de controle van het kostentoerekeningssysteem, alsook op de na te leven termijnen.

⁵ Zoals gecorrigeerd door het vernieuwingsbesluit van 14 september 2010.

⁶ Zoals gecorrigeerd door het corrigendum van 11 juli 2018 met betrekking tot de beslissingen van de CRC van 29 juni 2018

⁷ Zoals gecorrigeerd door het corrigendum van 11 juli 2018 met betrekking tot de beslissingen van de CRC van 29 juni 2018

4. VASTSTELLINGEN VAN HET BIPT

9. Het BIPT heeft nagekeken of de opdracht die Proximus aan de bedrijfsrevisor heeft toevertrouwd, voldeed aan de voorschriften van deel 8.2 van het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007, namelijk: de relevantie verifiëren van de omtrek van de kosten en inkomsten, de inachtneming van de basisvereisten verifiëren, de toepassing van de toewijzings- en evaluatieregels verifiëren en een verslag overleggen aan het BIPT over de uitvoering van zijn opdracht.
10. Het BIPT heeft vastgesteld dat Proximus de uitvoering van de audit had toevertrouwd aan Deloitte Bedrijfsrevisoren.
11. Het BIPT heeft vastgesteld dat de inhoud van de functionele documentatie en van de openbare beschrijving van het kostentoerekeningssysteem voldeed aan de voorschriften van de delen 6.3 (Toepasselijke regels en voor te bereiden documentatie) en 7 (Beschrijving van het kostentoerekeningssysteem) van het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007.
12. Overeenkomstig het besluit van 22 augustus 2007 (deel 8.2.3) moet de bedrijfsrevisor nagaan of de toegepaste toewijzings- en herwaarderingsregels wel beantwoorden aan de documentatie die door Proximus is voorbereid en aan de beschrijving van het kostentoerekeningssysteem.
13. Op basis van de controleverslagen van de bedrijfsrevisor concludeert het BIPT dat het Proximus-kostentoerekeningssysteem voor alle jaren van 2013 tot 2018 in alle opzichten voldoet aan alle materiële aspecten, aan het wettelijk kader dat werd vastgelegd door de wet van 13 juni 2005 en het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007.
14. De conclusies van de bedrijfsrevisor voor elk van de jaren 2013 tot en met 2018 zijn opgenomen in bijlage 1 tot 6 bij deze mededeling.
15. In een aparte bijlage ten slotte wordt voor elk jaar apart een beschrijving van het kostentoerekeningssysteem van Proximus, opgesteld door Proximus, op de website van het BIPT gepubliceerd.

5. HANDTEKENINGEN

Axel Desmedt
lid van de Raad

Jack Hamande
lid van de Raad

Luc Vanfleteren
lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
voorzitter van de Raad

Bijlage 1: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2013

Deloitte.

Deloitte Reviseurs d'Entreprises
Berkenlaan 8b
1831 Diegem
Belgium
Tel. + 32 2 800 60 00
Fax + 32 2 800 28 04
www.deloitte.be

Belgacom SA de droit public

Rapport indépendant d'examen limité du Système de Comptabilisation des Coûts pour l'exercice clôturé le 31 décembre 2013

Au conseil d'administration et à la direction de Belgacom SA de droit public

Mission

Nous vous faisons rapport de l'exécution de la mission d'examen limité qui nous a été confiée par Belgacom SA de droit public (ci-après la « Société ») dans le cadre de ses obligations légales à l'égard du système de comptabilisation des coûts pour l'exercice clôturé le 31 décembre 2013 (le « Système de Comptabilisation des Coûts »). Ce Système de Comptabilisation des Coûts est documenté par la Société dans le rapport ci-joint "Belgacom Regulatory Cost Model 2013 – General description".

Nous avons utilisé les décisions de l'Institut Belge des Postes et Télécommunications (ci-après « IBPT ») ainsi que la loi applicable comme cadre de référence pour notre mission, en particulier :

- La loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques, modifiée par (entre autres) la loi du 18 mai 2009 et la loi du 10 juillet 2012;
- La décision du Conseil de l'IBPT du 22 août 2007 concernant la mise en œuvre de l'obligation pour Belgacom de mettre en place un système de comptabilisation des coûts.

Ces lois et décisions (ci-après « Cadre Légal ») ont été utilisées comme critères dans l'évaluation du Système de Comptabilisation des Coûts.

Responsabilité de la direction et du conseil d'administration

La préparation du Système de Comptabilisation des Coûts relève de la responsabilité de la direction et du conseil d'administration de la Société. Cette responsabilité comprend la conception et la mise en œuvre de modèles de répartition des coûts, répondant aux principes de causalité, d'objectivité, de cohérence et de transparence comme prescrits par le Cadre Légal mentionné ci-dessus.

Responsabilité du commissaire

Notre responsabilité est d'exprimer une opinion sur ce Système de Comptabilisation des Coûts sur base de notre examen limité. Nous avons effectué notre mission d'examen limité du Système de Comptabilisation des Coûts en conformité avec les International Standards on Assurance Engagements (ISAE 3000), d'application sur les missions d'examen limité.

Etendue d'une mission d'examen limité

Un examen limité du Système de Comptabilisation des Coûts, effectué selon la norme internationale sur les missions d'assurance (ISAE 3000), consiste à faire des enquêtes, auprès des personnes responsables des questions réglementaires et financières, ainsi que de l'application de procédures analytiques et d'autres procédures d'examen limité. Nos principales procédures d'examen limité étaient de :

- Réconcilier les données retenues dans la base des coûts avec les comptes annuels de Belgacom SA de droit public au 31 décembre 2013;
- Identifier les principaux changements dans le Système de Comptabilisation des Coûts et les discuter avec la direction;
- Réconcilier les données d'entrées et de sorties pour une sélection de modules de coûts;
- Pour une sélection de clefs de répartition:
  - Vérifier les données sources pour ces clefs de répartition et la façon de les déterminer;
  - Discuter la causalité entre les données sources, les clefs de répartition et leur destination;
- Discuter si les règles utilisées pour la répartition des coûts sont décrites suffisamment en détail et reflètent clairement la relation entre le coût et l'allocation des éléments et des services de réseau.

La portée d'un examen limité, visant à obtenir une assurance limitée, est sensiblement inférieure à celle d'une mission d'assurance visant à obtenir une assurance raisonnable en conformité avec la norme internationale sur les missions d'assurance (ISAE 3000). De ce fait, un examen limité ne nous permet pas d'obtenir l'assurance que nous avons pris connaissance de tous les points importants, contrairement à la réalisation d'un audit. Par conséquent, nous n'exprimons pas d'opinion d'audit sur le Système de Comptabilisation des Coûts.

Conclusion

Sur base de notre examen limité, nous n'avons pas relevé de faits qui nous laissent à penser que le Système de Comptabilisation des Coûts de Belgacom SA de droit public n'est pas établi, dans tous les aspects matériels, conformément aux dispositions du Cadre Légal.

Ce rapport a été préparé dans le cadre des obligations de la Société et dans le Cadre Légal précité, et ne peut être utilisé à d'autres fins.

Diegem, le 28 janvier 2015

Le commissaire

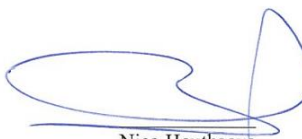
DELOITTE Reviseurs d'Entreprises

SC s.f.d. SCRL

Représentée par

Geert Verstraeten

Nico Houthaevè

Bijlage 2: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2014

Deloitte.

Deloitte Bedrijfsrevisoren
Berkenlaan 8b
1831 Diegem
Belgium
Tel. + 32 2 800 20 00
Fax + 32 2 800 20 01
www.deloitte.be

Proximus NV van publiek recht

Verslag over het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2014

Aan de raad van bestuur en de directie van Proximus NV van publiek recht

Oprichting

Wij hebben de eer u verslag uit te brengen over de uitvoering van de beoordelingsopdracht die ons werd toevertrouwd door Proximus NV van publiek recht (voorheen Belgacom NV van publiek recht) (de "Vennootschap") gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het naleven van haar wettelijke verplichtingen met betrekking tot het Kostentoerekeningssysteem, zoals hierna gedefinieerd, voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2014. Het kostentoerekeningssysteem bestaat uit een geheel van regels aan de hand waarvan de kosten, inkomsten en ingezet kapitaal van een onderneming over haar verschillende diensten en activiteiten kunnen worden verdeeld (het "Kostentoerekeningssysteem"). Dit Kostentoerekeningssysteem is door de Vennootschap gedocumenteerd in bijgevoegd rapport "Proximus Regulatory Cost Model 2014 – General description".

Wij hebben de van toepassing zijnde besluiten van het Belgisch Instituut voor Post- en Telecommunicatie (het "BIPT") evenals de toepasselijke wetgeving gehanteerd als toetsingskader voor onze opdracht, met name:

- Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, zoals (onder meer) gewijzigd door de wet van 18 mei 2009 en de wet van 10 juli 2012;
- Besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 betreffende de uitvoering van de verplichting voor Proximus om een kostentoerekeningssysteem in te stellen.

Deze wetten en besluiten (het "Wettelijk Kader") zijn als criteria gebruikt in de evaluatie van het Kostentoerekeningssysteem.

Verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur

Het opstellen van het Kostentoerekeningssysteem is de verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur van de Vennootschap. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerp en de toepassing van een kostentoerekeningssysteem dat beantwoordt aan de basisprincipes van causaliteit, objectiviteit, consistentie en transparantie zoals voorgeschreven in het hoger vermeld Wettelijk Kader.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid om op basis van onze werkzaamheden een oordeel tot uitdrukking te brengen of het Kostentoerekeningssysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2014, in alle materiële opzichten werd opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Wettelijk Kader. Wij hebben de beoordelingsopdracht over het Kostentoerekeningssysteem uitgevoerd overeenkomstig de International Standards on Assurance Engagements (ISAE 3000), van toepassing op opdrachten gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid.

Reikwijdte van een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid

Een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid van het Kostentoerekeningssysteem, uitgevoerd overeenkomstig de International Standard on Assurance Engagements (ISAE 3000), bestaat uit het verkrijgen van controle-informatie over de in het Kostentoerekeningssysteem opgenomen bedragen, het verzoeken om inlichtingen, in hoofdzaak bij de personen verantwoordelijk voor regulatoire en financiële aangelegenheden, alsmede uit het uitvoeren van cijferanalyses en andere werkzaamheden van een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. Onze belangrijkste werkzaamheden bestonden uit:

- Het aansluiten van de gegevens weerhouden in de kostenbasis met de jaarrekening van Proximus NV van publiek recht per 31 december 2014;
- Het controleren van de groeperingen van boekhoudgegevens alsook van de relevantie van die groeperingen in het kader van de huidige rapportering;
- Het identificeren en valideren van de belangrijkste wijzigingen in het Kostentoerekeningssysteem en het bespreken hiervan met de directie;
- Het reconciliëren van de invoer- en uitvoergegevens voor een willekeurige selectie van kostenmodules;
- Voor een willekeurige selectie van verdeelsleutels:
  - Nagaan welke de brongegevens zijn voor deze verdeelsleutel en op welke manier deze werden bepaald;
  - Het causale verband bespreken en valideren tussen de brongegevens, de verdeelsleutel, en de bestemming;
  - Nagaan of de verdeelsleutels objectief werden bepaald en consistent en transparant werden toegepast;
  - Nagaan of de gebruikte verdeelsleutels correct berekend en toegepast zijn;
  - Nagaan of de onderliggende informatie die gebruikt werd in de berekeningen in alle materiële aspecten betrouwbaar, relevant, vergelijkbaar en controleerbaar is;
  - Nagaan of de niet-financiële gegevens die dienen voor de berekening van de verdeelsleutels correct en betrouwbaar zijn;
- De methodes verifiëren inzake afschrijvingen, kapitaalkosten en waardering van de activa;
- Nagaan of de besluiten van het BIPT en de aanbevelingen die in vorige audits geformuleerd zijn, werden nageleefd;
- Nagaan of de toegepaste toewijzing- en herwaarderingsregels beantwoorden aan de documentatie die door de Vennootschap werd voorbereid en aan de beschrijving van het Kostentoerekeningssysteem;
- Valideren of de gebruikte regels voor het toewijzen van de kosten voldoende uitvoerig worden beschreven om de relatie tussen de kosten en de tarifiering van de netwerkelementen en diensten duidelijk tot uiting te laten komen;

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Deloitte.

Conclusie

Naar ons oordeel, werd het Kostentoerekeningssysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2014, in alle materiële opzichten, opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Wettelijk Kader.

Dit verslag is opgesteld in het kader van de verplichtingen van de Vennootschap onder het Wettelijk Kader en mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Diegem, 15 januari 2016

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren

BV o.v.v.e. CVBA

Vertegenwoordigd door

Nico Houthaeye

Bijlage 1: Proximus Regulatory Cost Model 2014 – General description

Bijlage 3: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2015

Deloitte.

Deloitte Bedrijfsrevisoren
Berkenlaan 8b
1831 Diegem
Belgium
Tel. + 32 2 800 20 00
Fax + 32 2 800 20 01
www.deloitte.be

Proximus NV van publiek recht

Onafhankelijk assurance verslag inzake het beperkt nazicht van het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2015

Aan de raad van bestuur en de directie van Proximus NV van publiek recht

Oprichting

Wij hebben de eer u verslag uit te brengen over de uitvoering van de assurance opdracht van beperkt nazicht die ons werd toevertrouwd door Proximus NV van publiek recht (de "Vennootschap") in het kader van haar wettelijke verplichtingen met betrekking tot het Kostentoerekeningssysteem voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2015 (het "Kostentoerekeningssysteem"). Dit Kostentoerekeningssysteem is door de Vennootschap gedocumenteerd in bijgevoegd rapport "Proximus Regulatory Cost Model 2015 – General description".

Wij hebben de van toepassing zijnde besluiten van het Belgisch Instituut voor Post- en Telecommunicatie (het "BIPT") evenals de toepasselijke wetgeving gehanteerd als toetsingskader voor onze opdracht, met name:

- Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, zoals (onder meer) gewijzigd door de wet van 18 mei 2009 en de wet van 10 juli 2012;
- Besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 betreffende de uitvoering van de verplichting voor Belgacom (nu Proximus) om een kostentoerekeningssysteem in te stellen.

Deze wetten en besluiten (het "Wettelijk Kader") zijn als criteria gebruikt in de evaluatie van het Kostentoerekeningssysteem.

Verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur

Het opstellen van het Kostentoerekeningssysteem is de verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur van de Vennootschap. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerp en de toepassing van een kostentoerekeningssysteem dat beantwoordt aan de basisprincipes van causaliteit, objectiviteit, consistentie en transparantie zoals voorgeschreven in het hoger vermeld Wettelijk Kader.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over dit Kostentoerekeningssysteem tot uitdrukking te brengen op basis van ons beperkt nazicht. Wij hebben de assurance opdracht van beperkt nazicht over het Kostentoerekeningssysteem uitgevoerd overeenkomstig de International Standard on Assurance Engagements (ISAE 3000), van toepassing op assurance opdrachten van beperkt nazicht.

Deloitte.

Reikwijdte van een assurance opdracht van beperkt nazicht

Een beperkt nazicht van het Kostentoerekeningssysteem, uitgevoerd overeenkomstig de International Standard on Assurance Engagements (ISAE 3000), bestaat uit het verzoeken om inlichtingen, in hoofdzaak bij de personen verantwoordelijk voor regulatoire en financiële aangelegenheden, alsmede uit het uitvoeren van cijferanalyses en andere werkzaamheden van beperkt nazicht. Onze belangrijkste werkzaamheden van beperkt nazicht bestonden uit:

- Het aansluiten van de gegevens weerhouden in de kostenbasis met de jaarrekening van Proximus NV van publiek recht per 31 december 2015;
- Het identificeren van de belangrijkste wijzigingen in de methodes tot herwaardering van de vaste activa ten opzichte van 2014 en bespreken hiervan met de directie;
- Het identificeren van de belangrijkste wijzigingen in het Kostentoerekeningssysteem ten opzichte van 2014 en het bespreken hiervan met de directie;
- Het identificeren van wijzigingen in verdeelsleutels ten opzichte van 2014 en het bespreken hiervan met de directie, waarbij werd getoetst of de principes van causaliteit, objectiviteit, consistentie en transparantie worden nageleefd;
- Voor een willekeurige selectie van verdeelsleutels:
  - Vergelijken van de verdeelde kosten per verdeelsleutel ten opzichte van de vooropgestelde verwachting;
  - Vergelijken van de deler van de verdeelsleutel ten opzichte van de vooropgestelde verwachting;
  - Vergelijken van het aantal kostenplaatsen per verdeelsleutel ten opzichte van de vooropgestelde verwachting;
- Een horizontale analyse van het Kostentoerekeningssysteem waarbij de uitkomst van de kostentoerekening per kostenplaats vergeleken wordt ten opzichte van de vooropgestelde verwachting van kostentoerekening per kostenplaats en de verschillen besproken worden met de directie.

De reikwijdte van een beperkt nazicht, gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid, is aanzienlijk geringer dan die van een assurance opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid overeenkomstig de International Standard on Assurance Engagements (ISAE 3000). Om die reden stelt het beperkt nazicht ons niet in staat de zekerheid te verkrijgen dat wij kennis zullen krijgen van alle aangelegenheden van materieel belang die naar aanleiding van een controle mogelijk worden onderkend. Bijgevolg brengen wij geen controle-oordeel tot uitdrukking over het Kostentoerekeningssysteem.

Deloitte.

Conclusie

Gebaseerd op het door ons uitgevoerde beperkt nazicht, kwamen er geen feiten onder onze aandacht welke ons doen geloven dat het Kostentoerekeningssysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2015, niet, in alle materiële opzichten, is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Wettelijk Kader.

Dit verslag is opgesteld in het kader van de verplichtingen van de Vennootschap onder het Wettelijk Kader en mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Diegem, 23 december 2016

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door Nico Houthaève

Bijlage 1: Proximus Regulatory Cost Model 2015 – General Description

Bijlage 4: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2016

Proximus NV van publiek recht

Verslag over het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2016

Verslag over het Kostentoerekeningssysteem over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016

Aan de raad van bestuur en de directie van Proximus NV van publiek recht

Opdracht

Wij hebben de eer u verslag uit te brengen over de uitvoering van de beoordelingsopdracht die ons werd toevertrouwd door Proximus NV van publiek recht (de "Vennootschap") gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het naleven van haar wettelijke verplichtingen met betrekking tot het Kostentoerekeningssysteem, zoals hierna gedefinieerd, voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016. Het kostentoerekeningssysteem bestaat uit een geheel van regels aan de hand waarvan de kosten, inkomsten en ingezet kapitaal van een onderneming over haar verschillende diensten en activiteiten kunnen worden verdeeld (het "Kostentoerekeningssysteem"). Dit Kostentoerekeningssysteem is door de Vennootschap gedocumenteerd in bijgevoegd rapport "Proximus Regulatory Cost Model 2016 – General description".

Wij hebben de van toepassing zijnde besluiten van het Belgisch Instituut voor Post- en Telecommunicatie (het "BIPT") evenals de toepasselijke wetgeving gehanteerd als toetsingskader voor onze opdracht, met name:

- Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, zoals (onder meer) gewijzigd door de wet van 18 mei 2009 en de wet van 10 juli 2012;
- Besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 betreffende de uitvoering van de verplichting voor Proximus om een kostentoerekeningssysteem in te stellen.

Deze wetten en besluiten (het "Wettelijk Kader") zijn als criteria gebruikt in de evaluatie van het Kostentoerekeningssysteem.

Verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur

Het opstellen van het Kostentoerekeningssysteem is de verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur van de Vennootschap. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerp en de toepassing van een kostentoerekeningssysteem dat beantwoordt aan de basisprincipes van causaliteit, objectiviteit, consistentie en transparantie zoals voorgeschreven in het hoger vermeld Wettelijk Kader.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid om op basis van onze werkzaamheden een oordeel tot uitdrukking te brengen of het Kostentoerekeningssysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2016, in alle materiële opzichten werd opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Wettelijk Kader. Wij hebben de beoordelingsopdracht over het Kostentoerekeningssysteem uitgevoerd overeenkomstig de International Standards on Assurance Engagements (ISAE 3000), van toepassing op opdrachten gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid.

Proximus NV van publiek recht

Verslag over het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2016

Reikwijdte van een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid

Een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid van het Kostentoerekeningssysteem, uitgevoerd overeenkomstig de International Standard on Assurance Engagements (ISAE 3000), bestaat uit het verkrijgen van controle-informatie over de in het Kostentoerekeningssysteem opgenomen bedragen, het verzoeken om inlichtingen, in hoofdzaak bij de personen verantwoordelijk voor regulatoire en financiële aangelegenheden, alsmede uit het uitvoeren van cijferanalyses en andere werkzaamheden van een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. Onze belangrijkste werkzaamheden bestonden uit:

- Het aansluiten van de gegevens weerhouden in de kostenbasis met de jaarrekening van Proximus NV van publiek recht per 31 december 2016;
- Het controleren van de groeperingen van boekhoudgegevens alsook van de relevantie van die groeperingen in het kader van de huidige rapportering;
- Het identificeren en valideren van de belangrijkste wijzigingen in het Kostentoerekeningssysteem en het bespreken hiervan met de directie;
- Het reconciliëren van de invoer- en uitvoergegevens voor een willekeurige selectie van kostenmodules;
- Voor een willekeurige selectie van verdeelsleutels:
  - Nagaan welke de brongegevens zijn voor deze verdeelsleutel en op welke manier deze werden bepaald;
  - Het causale verband bespreken en valideren tussen de brongegevens, de verdeelsleutel, en de bestemming;
  - Nagaan of de verdeelsleutels objectief werden bepaald en consistent en transparant werden toegepast;
  - Nagaan of de gebruikte verdeelsleutels correct berekend en toegepast zijn;
  - Nagaan of de onderliggende informatie die gebruikt werd in de berekeningen in alle materiële aspecten betrouwbaar, relevant, vergelijkbaar en controleerbaar is;
  - Nagaan of de niet-financiële gegevens die dienen voor de berekening van de verdeelsleutels correct en betrouwbaar zijn;
  - De methodes verifiëren inzake afschrijvingen, kapitaalkosten en waardering van de activa;
  - Nagaan of de besluiten van het BIPT en de aanbevelingen die in vorige audits geformuleerd zijn, werden nageleefd;
  - Nagaan of de toegepaste toewijzing- en herwaarderingsregels beantwoorden aan de documentatie die door de Vennootschap werd voorbereid en aan de beschrijving van het Kostentoerekeningssysteem;
  - Valideren of de gebruikte regels voor het toewijzen van de kosten voldoende uitvoerig worden beschreven om de relatie tussen de kosten en de tarifiering van de netwerkelementen en diensten duidelijk tot uiting te laten komen;

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Proximus NV van publiek recht

Verslag over het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2016

Conclusie

Naar ons oordeel, werd het Kostentoerekeningssysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2016, in alle materiële opzichten, opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Wettelijk Kader.

Dit verslag is opgesteld in het kader van de verplichtingen van de Vennootschap onder het Wettelijk Kader en mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Zaventem, 14 december 2017

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door Nico Houthaeye

Bijlage 1: Proximus Regulatory Cost Model 2016 – General description

Bijlage 5: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2017

Proximus NV van publiek recht

Onafhankelijk assurance verslag inzake het beperkt nazicht van het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2017

Onafhankelijk assurance verslag inzake het beperkt nazicht van het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2017

Aan de raad van bestuur en de directie van Proximus NV van publiek recht

Opdracht

Wij hebben de eer u verslag uit te brengen over de uitvoering van de assurance opdracht van beperkt nazicht die ons werd toevertrouwd door Proximus NV van publiek recht (de "Vennootschap") in het kader van haar wettelijke verplichtingen met betrekking tot het Kostentoerekeningssysteem voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 (het "Kostentoerekeningssysteem"). Dit Kostentoerekeningssysteem is door de Vennootschap gedocumenteerd in bijgevoegd rapport "Proximus Regulatory Cost Model 2017 – General description".

Wij hebben de van toepassing zijnde besluiten van het Belgisch Instituut voor Post- en Telecommunicatie (het "BIPT") evenals de toepasselijke wetgeving gehanteerd als toetsingskader voor onze opdracht, met name:

- Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, zoals (onder meer) gewijzigd door de wet van 18 mei 2009 en de wet van 10 juli 2012;
- Besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 betreffende de uitvoering van de verplichting voor Proximus om een kostentoerekeningssysteem in te stellen.

Deze wetten en besluiten (het "Wettelijk Kader") zijn als criteria gebruikt in de evaluatie van het Kostentoerekeningssysteem.

Verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur

Het opstellen van het Kostentoerekeningssysteem is de verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur van de Vennootschap. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerp en de toepassing van een kostentoerekeningssysteem dat beantwoordt aan de basisprincipes van causaliteit, objectiviteit, consistentie en transparantie zoals voorgeschreven in het hoger vermeld Wettelijk Kader.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid om op basis van onze werkzaamheden van beperkt nazicht een oordeel tot uitdrukking te brengen over het Kostentoerekeningssysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2017. Wij hebben de assurance opdracht van beperkt nazicht over het Kostentoerekeningssysteem uitgevoerd overeenkomstig de International Standard on Assurance Engagements (ISAE 3000), van toepassing op assurance opdrachten van beperkt nazicht.

Proximus NV van publiek recht

Onafhankelijk assurance verslag inzake het beperkt nazicht van het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2017

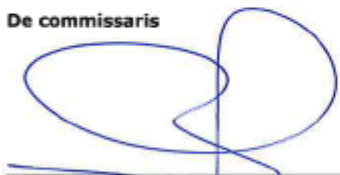
Conclusie

Gebaseerd op het door ons uitgevoerde beperkt nazicht, kwamen er geen feiten onder onze aandacht welke ons doen geloven dat het Kostentoerekeningssysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2017, niet, in alle materiële opzichten, is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Wettelijk Kader.

Dit verslag is opgesteld in het kader van de verplichtingen van de Vennootschap onder het Wettelijk Kader en mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Zaventem, 21 februari 2019

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren CVBA
Vertegenwoordigd door Nico Houthaevé

Bijlage 1: Proximus Regulatory Cost Model 2017 – General description

Bijlage 6: Conclusie van de bedrijfsrevisor voor het jaar 2018

Proximus NV van publiek recht |

Verslag over het Kostentoerekeningssysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2018

Verslag over het Kostentoerekeningssysteem over het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

Aan de raad van bestuur en de directie van Proximus NV van publiek recht

Opdracht

Wij hebben de eer u verslag uit te brengen over de uitvoering van de beoordelingsopdracht die ons werd toevertrouwd door Proximus NV van publiek recht (de "Vennootschap") gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het naleven van haar wettelijke verplichtingen met betrekking tot het Kostentoerekeningssysteem, zoals hierna gedefinieerd, voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018. Het kostentoerekeningssysteem bestaat uit een geheel van regels aan de hand waarvan de kosten, Inkomsten en Ingezet kapitaal van een onderneming over haar verschillende diensten en activiteiten kunnen worden verdeeld (het "Kostentoerekeningssysteem"). Dit Kostentoerekeningssysteem is door de Vennootschap gedocumenteerd in bijgevoegd rapport "Proximus Regulatory Cost Model 2018 – General description".

Wij hebben de van toepassing zijnde besluiten van het Belgisch Instituut voor Post- en Telecommunicatie (het "BIPT") evenals de toepasselijke wetgeving gehanteerd als toetsingskader voor onze opdracht, met name:

- Belgische Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, zoals (onder meer) gewijzigd door de wet van 18 mei 2009 en de wet van 10 juli 2012;
- Het besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 betreffende de uitvoering van de verplichting voor Proximus om een kostentoerekeningssysteem in te stellen;
- Belgische Wet van 5 mei 2017 betreffende de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad;
- Het besluit van de Raad van het BIPT van 29 juni 2018 betreffende de analyse van de markten voor breedband en televisieoproep.

Deze wetten en besluiten (het "Wettelijk Kader") zijn als criteria gebruikt in de evaluatie van het Kostentoerekeningssysteem.

Verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur

Het opstellen van het Kostentoerekeningssysteem is de verantwoordelijkheid van de directie en de raad van bestuur van de Vennootschap. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerp en de toepassing van een kostentoerekeningssysteem dat beantwoordt aan de basisprincipes van causaliteit, objectiviteit, consistentie en transparantie zoals voorgeschreven in het hoger vermeld Wettelijk Kader.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid om op basis van onze werkzaamheden een oordeel tot uitdrukking te brengen of het Kostentoerekeningssysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2018, in alle materiële opzichten werd opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Wettelijk Kader. Wij hebben de beoordelingsopdracht over het Kostentoerekeningssysteem uitgevoerd overeenkomstig de International Standards on Assurance Engagements (ISAE 3000), van toepassing op opdrachten gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid.

Proximus NV van publiek recht |

Verslag over het Kostentoerekeningsstelsel voor het jaar eindigend op 31 december 2018

Reikwijdte van een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid

Een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid van het Kostentoerekeningsstelsel, uitgevoerd overeenkomstig de International Standard on Assurance Engagements (ISAE 3000), bestaat uit het verkrijgen van controle-informatie over de in het Kostentoerekeningsstelsel opgenomen bedragen, het verzoeken om inlichtingen, in hoofdzaak bij de personen verantwoordelijk voor regulatorische en financiële aangelegenheden, alsmede uit het uitvoeren van cijferanalyses en andere werkzaamheden van een opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. Onze belangrijkste werkzaamheden bestonden uit:

- Het aansluiten van de gegevens weerhouden in de kostenbasis met de Jaarrekening van Proximus NV van publiek recht per 31 december 2018;
- Het controleren van de groeperingen van boekhoudgegevens alsook van de relevantie van die groeperingen in het kader van de huidige rapportering;
- Het identificeren en valideren van de belangrijkste wijzigingen in het Kostentoerekeningsstelsel en het bespreken hiervan met de directie;
- Het reconciliëren van de invoer- en uitvoergegevens voor een willekeurige selectie van kostenmodules;
- Voor een willekeurige selectie van verdeelsleutels:
  - Nagaan welke de brongegevens zijn voor deze verdeelsleutel en op welke manier deze werden bepaald;
  - Het causale verband bespreken en valideren tussen de brongegevens, de verdeelsleutel, en de bestemming;
  - Nagaan of de verdeelsleutels objectief werden bepaald en consistent en transparant werden toegepast;
  - Nagaan of de gebruikte verdeelsleutels correct berekend en toegepast zijn;
  - Nagaan of de onderliggende informatie die gebruikt werd in de berekeningen in alle materiële aspecten betrouwbaar, relevant, vergelijkbaar en controleerbaar is;
  - Nagaan of de niet-financiële gegevens die dienen voor de berekening van de verdeelsleutels correct en betrouwbaar zijn;
  - De methodes verifiëren inzake afschrijvingen, kapitaalkosten en waardering van de activa;
  - Nagaan of de besluiten van het BIPT en de aanbevelingen die in vorige audits geformuleerd zijn, werden nageleefd;
  - Nagaan of de toegepaste toewijzing- en herwaarderingsregels beantwoorden aan de documentatie die door de Vennootschap werd voorbereid en aan de beschrijving van het Kostentoerekeningsstelsel;
  - Valideren of de gebruikte regels voor het toewijzen van de kosten voldoende uitvoerig worden beschreven om de relatie tussen de kosten en de tarifiering van de netwerkelementen en diensten duidelijk tot uiting te laten komen;

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Proximus NV van publiek recht |

Verlag over het Kostentoerekeningsysteem voor het jaar eindigend op 31 december 2018

Conclusie

Naar ons oordeel, werd het Kostentoerekeningsysteem opgemaakt door Proximus NV van publiek recht voor het jaar eindigend op 31 december 2018, in alle materiële opzichten, opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Wettelijk Kader.

Dit verslag is opgesteld in het kader van de verplichtingen van de Vennootschap onder het Wettelijk Kader en mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Zaventem, 9 juni 2020

De Bedrijfsrevisor

Deloitte Bedrijfsrevisoren CVBA
Vertegenwoordigd door Koen Neijens

Bijlage 1: Proximus Regulatory Cost Model 2018 – General description